

Мирко Демић

ТРАКТАТ О СВЈЕДОКУ

Ево, након дугог и тегобног живљења, коначно сам добио прилику да из ове, небеске перспективе, изнесем непристрасан суд о својој земаљској објави...

Пред свако биће отјелотворено на Земљи постављен је задатак који оно мора да изврши и, док то не учини, — нема разријешења обавезе и изласка из улоге. Свако је дужан да добијени задатак беспоговорно изврши до краја, а евентуално опирање само отежава и одгађа његову реализацију...

Приликом расподјеле улога мени је додијељено да будем — Свједок. Ако питате — Свједок чега? — одговор знате и сами: — Свједочити се може само о Злу. Питате ли ме — Шта је Зло и чему служи? — објашњење нећете добити ни од мене, нити од било ког живог створа. Само мртви разумију језик Зла. Знамо само да се Зло никад не може предвидјети; видљиво је тек пошто се деси и прође. Не зна му се поријекло, јер поприма неограничен број појавних облика. Не наслућује му се ни сврха: оно се увијек чини ради Добра. Слутим да је Зло вјечно, баш због свог непрестаног опирања прецизном дефинисању и јасном разумијевању. Зло је увијек тврд, претврд орах; оно се не домишља. Има га толико, да смо ослијепили од интензитета његовог бљештавила...

Да би га објаснио, човјек домишља и сањари, преносећи заслуге (или кривице?) неком свом давном претку, који се одважио да Зло испред носа украде Боговима и донесе међу људе. Да, да, добро сте прочитали: украдено је од Богова. Од тада су они „изван сваког зла“, а човјек обиљежен својим лоповлуком.

Поред своје драгоцјености, украдено Зло је са собом донијело и казну за крађу, али то човјеку није било до краја разумљиво и познато. Боговима је Зло облик забаве, а човјеку претежак терет и вјечна мора.

Свједок је гост на Земљи који носи штафетну палицу на чијем врху гори пламен Зла и предаје је онима који том чину нису били присутни...

Сваки живи створ је Свједок. Зло се шири умножавањем Свједока. Свједок је последњи чувар Зла. Свједок Злу даје на вјеродостојности...

Прави Свједок Зла је онај ко у њему учествује. Неријетко се за Свједока издаје онај који Зло посматра са стране, са безбједне просторне и временске дистанце. Да би неко био Свједок Зла, потребно је да то Зло, за тренутак, надживи и привремено претекне. (А да у сваком Злу неко остане поштеђен — говори и моја прича.) Такав изабраник је инфициран мимо свог знања, задужен да Зло наставља и шири, да га тумачећи куди и кудећи хвали...

Тајна виталности Зла лежи у непредвидивости којом дјелује: никад се не зна да ли се оно задовољава Свједочењем О Себи или оштрицу свог бијеса може сваког часа усмјерити и на Свједока...

Наслућујем, расправљате о томе ко јесте, а ко није жртва. Слиједите вашу логику, испада да су жртве сви они чије сам клање гледао у оној цркви. Да ли сте икада помислили — нисам ли ја, једини преживјели, највећа жртва? Самим тим што сам осуђен на дугогодишње свједочење?

Могућ је само један једини Свједок. Више њих баца сјенку неозбиљности на цијели случај. Једином Свједоку увијек недостаје увјерљивости, зато је потребно да се непрестано присјећа и доказује. Једини Свједок је без свједока. Једини Свједок свог Свједочења је он сам, и зато непоуздан. У Јединог Свједока се увијек више сумња него што му се вјерује. Отуд код њега толико несигурности...

Приликом сваког Свједочења говор ми је био наизглед тих и сакран, али мој унутрашњи немир одавали су прсти који су нервозно лупкали по столу у судници. Свако на особен начин настоји да ријеши свој *проблем* руку...

Прије него што би нас почели хайсити и, поштом, класти, крвници би скрушено склајали руке и молили се Богу, своме Богу, обећавајући привођење нових поданика под његов скијшар...

Тако поочиње привођење из наше вјере у њихову вјеру, из невјере у вјеру, из вјере у невјеру...

У нашим црквама истијерују из нас нашег Бога, у нашим црквама уијерују у нас свог Бога, уијерују вјеру у Зло, уијерују Зло у вјеру, из наших цркава истијерују нашег Бога, у наше цркве уијерују свог Бога...

Као по правилу, све се одиграва ноћу, у најдљувље доба. Тада се, ваљда, и ми (који смо клани) и они (који кољу) најлакше концентришемо на Зло...

Има часова у земаљском живоћу када су и свијеће далековидије од сваког људског створа, кад јасније виде и боље разумију. Палиће их, а оне одбијају да горе. Има шренућака када свеци на иконама зажмире и јасно се чује крчкање дрвета у олшару цркве у којој ће, за који шренућак, почећи ир ножева...

Почеће клање људи који, гологлави, у знојним рукама гњече шешире и каје...

У знојним рукама гњече шешире и каје, скрушени и занијемили пред Богом, пред целашима...

Пред Богом и целашима стоје пресстрашени и једино што свако од њих чује — јесте власиштво срце...

Једино ишћо чују јестће власћинишћо срце које тијера крв до најудаљенијих каишларара, а за неколико саиши и до најудаљенијих углова цркве...

Срца хоће да искоче из тијелесних кавеза. Све се од стишаха у човјеку умрћиви, само срце издајнички оживи. Чишћаво тишћело йулсира и срцари йред његовим величанством — Злом...

У црквама нас држе све дошће, док не йочнемо у њој да вршимо нужду...

Онда нас тијерају да се обнажимо и тишко, разгаћени, йолијежемо йо йоду цркве...

Огромне сјенке се йењу йо зидовима, заклањајући свеце на иконама и, йријешћећи одозго, обрушавају се на нас онако умањене, унижене и занијемиле...

Најйрије кундацима насрћу на олћар, ломе иконе, вишћилају кандилима и бацају их на унезвјерену гомилу. Биће да тишме себе увјеравају да Бога нема, бар нашег Бога. А ако га и има — само их деконценћирше. Наравно да йосћојање свога не доводе у йишћање...

Пуцају изнад нас, йо броду цркве. Ако се не чује крик међу нама, онда, једва чујно, заройће неко од свешћаца са иконошћаса, иза леђа крвника...

Наше заједничко стирадање са свецима нас не тијеша, йрије нас нагони на сћид. Изједначавање са свецима је йонижшавајуће. Понижшавајуће и за нас, и за свеце. Неједнако се не једначи, нишћи се своди несводиво...

Разголићују нас йред свецима и йред Богом. Није нас срамошћа Бога и свешћаца — колико нас уби сћид од целашћа. Бог и свеци се не умију ругаиши на начин како йо раде ови други. Небеским силама наша голошћинћа није нейознашћа...

Послије издавања наредбе — Кољи! — ријечи се више нису чуле. Чуло се много йога, али ни налик ријечима...

Наша кукњава, йлач и зайомагање извлаче из крвника йосљедње резерве Зла...

За вријеме убијања настћаје велика галама: не зна се ко је гласнији — убице или убијани? Ми се йлашимо њих и лакше нам је, док се они йлаше само себе...

Један од крвника је човјеку извадио срце и завио га у крћу, како би га, касније, исћекао и йојео...

Други са ножа лиже крв... Или само лиже крвав нож...

Трећи зарезује човјеку враишћи и тијера га да йјева. О, како смрћи умије да йјева, кркљајући!...

Било је, међу нама, и оних који су зачкавали смрћи, дижући се са земље, онако недоклани, осћоравајући крвникову констћашћацију да је све гошћово...

Једино је жсива Крв. Она тишће йо йоду цркве, креће йрема враишћима; и она би да изађе...

Ах, како убијање брзо замара! И како се добро и дубоко сћава након йога!...

Тишина йочиње да надјачава, а ње је највише йо црквама...

Свједок, видите и сами, користи сваку прилику за своје Свједочење, (докле год је у животу, или, као што је мој случај, и кад није жив...) иако је, овдје, пред Богом, свако свједочење сувишћно, а спрам Њега — сваки Свједок мањкав...

Подробно описујем Зло како бих га што лакше осујетио, прозрео, дезавуисао, али не осјећам како оно у мојим ријечима расте и крупња. Зло се надима као квасац, наткриљује, преплављује, одузима дах, одржава пажњу, фасцинира...

Злочин управо зато не може да буде савршен, јер би остао без оваквих као ја — Свједока! Савршен злочин био би смрт за Зло. У *Посланици о Јеврејима*, ако ме сјећање не vara, тврди се да око себе имамо „толики облак свједока”...

Сви смо у Злу једнаки. Оно изједначава, обесмишљавајући нас и потирући. Свако се размеће својим Злом. Једни га чине, други га се сјећају; сјећајући се — чине га; чинећи га — сјећају се. Они који Зло трпе — уче му се и једном ће га, неизоставно, и примјенити...

Зло је клопка: радим у његову корист ако га препричавам, али исто чиним и ако га прећуткујем. Неко мудар давно рече да су Јевреји постали беспријекорни свједоци — баш зато што су порицали Христа...

Зло је увијек на добитку...

Свједок се, на крају, обавезно увјери како је његово свједочанство било узалудно и да Зло наставља да живи још упорније и са већим еланом...

Једини незахвалнији посао од Свједочења јесте Улога Оног Који Суди. То би требало да буде утјеха, вама, доле. Овдје, горе, — утјехе нема...

Зидови цркве су прећутали и срушили се. Ја нисам прећутао ништа, а, ево, рушим се и осипам темељније и безнадежније него они...

Из рукописа *Ајокрифи о Фурџули*